

STORTINGET

Representantforslag 95 S

(2019–2020)

fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski, Arne Nævra, Karin Andersen og Lars Haltbrekken

Dokument 8:95 S (2019–2020)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski, Arne Nævra, Karin Andersen og Lars Haltbrekken om utvidelse av kompensasjonsordningen for næringslivet

Til Stortinget

Bakgrunn

Kompensasjonsordningen for bedrifter er ikke god nok for små bedrifter og enkeltpersonforetak. Med en egenandel på 10 000 kroner for bedrifter som ikke må stenge, kombinert med at beløp under 5 000 ikke skal betales ut, er det mange små foretak som ikke har fått noen kompensasjon så langt. Dette rammer, for å nevne noen få: drosjeeiere, håndverksbedrifter, kafeer og bakerier, små butikker, frisører, forskjellige typer pleie og mange kunstnere.

Kompensasjonsordningen er innrettet på en måte som favoriserer større bedrifter og diskriminerer mindre bedrifter og enkeltpersonforetak. Forslagsstillerne mener det er en urettferdig ordning som gjør at mange enkeltmennesker faller utenfor. Selvtendig næringsdrivende venter per dags dato fremdeles på at den nye dagpengeordningen i Nav skal tre i kraft, og har derfor bare sparepenger å leve av – hvis de da har noen. I tillegg truer ordningen landets mangfoldige næringsliv med mange små aktører.

Regjeringen har varslet at de ønsker å halvere egenandelen, men forslagsstillerne mener dette ikke er tilstrekkelig. Alle foretak og bedrifter skal ha et reelt krav på støtte, og forslagsstillerne ønsker derfor å fjerne både egenandelen og minimumsgrensen for utbetaling.

Andre mangler i kompensasjonsordningen

Med dagens kompensasjonsordning er det flere sentrale faste utgiftsposter som ikke blir dekket. For eksempel må drosjeeiere betale sentralavgift, bompenger og bensin, som ikke faller inn under ordningen i dag. Andre eksempler kan være faste forutgifter, leie av nettsider, programvare, bankterminal, leverandørkostnader for allerede bestilte varer, noen uunngåelige variable utgifter som tilsyn/vedlikehold og lignende. Forslagsstillerne mener definisjonen av faste kostnader må utvides for å sikre at flere får reell mulighet for kompensasjon.

Kompensasjonsordningen tar utgangspunkt i inntektene fra januar, februar og mars. For sesongbedriftene i reiselivet treffer denne ordningen ikke særlig godt, med tanke på at mange bedrifter går med underskudd i enkelte perioder av året, eller holder stengt, og tjener inn igjen tapet i månedene med større besøk. Sesongbedriftene i Lom og Jotunheimen er blant mange reiselivsaktører som har bedt om at de faste årlige kostnadene periodiseres over månedene med drift.

Reiselivsnæringen vil med all sannsynlighet være rammet av betydelig inntektsbortfall hele 2020, selv etter at smittevernrestriksjonene i Norge er hevet. Reiselivsbedrifter som driver hovedsakelig i vintersesongen, har behov for støtte frem til neste sesong. Norske fjelldestinasjoner, som har over 2 100 bedrifter med over 14 000 ansatte, ber om forlengelse av kompensasjonsordningen fram til oppstart av ny sesong for å sikre arbeidsplassene. Forslagsstillerne mener at støtteordningen må gjelde ut året for reiselivsbedrifter.

For å få støtte i kompensasjonsordningen som enkeltpersonforetak kreves det at virksomheten er hovedinntektskilde. Svært mange enkeltpersonforetak har

dette som sekundær inntekt, men likevel som en viktig inntektskilde. For mange mennesker er det svært alvorlig å miste flere tusen kroner i inntekt i måneden, og det er urimelig de ikke kompenseres for dette når større bedrifter får dekket en stor andel av sitt inntektsbortfall. Særlig urimelig er det at frisører, tatovører, akupunktører mv. som har enkeltpersonforetak som eksempelvis 40 pst. av sin inntekt, ikke får noen kompensasjon til tross for at virksomhetene ble stengt ned av staten 12. mars 2020. Problemet gjelder også mange aktører i jordbruket, som er avhengig av mangesysleri for å få tilstrekkelig inntekt. Forslagsstillerne mener derfor at det ikke skal være krav til hovedinntektskilde for at enkeltpersonforetak skal få støtte gjennom kompensasjonsordningen.

Det finnes også mange nyoppstartede bedrifter som ikke hadde noe særlig inntektsgrunnlag å vise til da de måtte stenge på grunn av covid-19. Et eksempel er treningssenteret Feelgood senter, et nyoppstartet senter som tilbyr trening for tidligere kreftpasienter, MS-syke, ME-syke og eldre, blant annet. De vil ikke få noen støtte, fordi de startet opp 12. august 2019. De hadde da beregnet at første år ville være negativt økonomisk mens de bygde opp en stor nok kundemasse. De var på god vei, men nå blir det vanskelig, både fordi de ikke får kompensasjon og fordi det vil ta tid å få nye kunder. Forslagsstillerne mener det trengs en ordning for å sørge for at nystartede selskaper også kan få støtte.

Forslagsstillerne viser til at regjeringen gjennom lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall har fullmakt til å utvide tilskuddene til å gjelde flere aktører og flere kostnader, og vil anmode regjeringen til å reagere raskere for å tilpasse ordningen slik at de som trenger det, får reelt krav på støtte.

Næringsfond

De vedtatte tiltakspakkene vil gjennom kompensasjonsordning, rentenedsettelse og økte tilskudds- og lånerammer i Innovasjon Norge avhjelpe situasjonen betraktelig i mange kommuner. Det er imidlertid varierende lokale forhold i privat næringsliv med fortrinn og ulemper som vanskelig fanges opp av nasjonale virkemidler, som samtidig kan være helt avgjørende for å beholde og utvikle ny næringsvirksomhet i de ulike kommunene.

Koronakrisen har tydeliggjort hvor viktig det er for mange kommuner å skape flere helårsarbeidsplasser, samt å utvikle et mer robust næringsliv. Det er derfor ve-

sentlig at kommuner med et ensidig næringsliv gis mulighet til å starte et langsiktig omstillingsarbeid og får flere bein å stå på.

I denne krisen har mange fått store endringer i privatøkonomien og svekket kjøpekraft. Det er viktig og gunstig at kommunene sitter i førersetet i et slikt arbeid og kan dra nytte av sin lokale kjennskap til lokale fortrinn, i nært samarbeid med næringslivet. I den forbindelse er det avgjørende at fylkeskommunen gis påfyll til egne fond, slik at de sammen med lokale fond og statlige virkemidler kan utløse viktig næringssatsing nå. Forslagsstillerne mener derfor at overføringen av regionale utviklingsmidler til fylkeskommunene må økes, at støtten til kommunale næringsfond må økes betraktelig, og at det må øremerkes en egen satsing til særlig utsatte kommuner. Slik kan midlene i større grad imøtekomme lokale behov. Målet er å skape nye og sikre eksisterende arbeidsplasser samt øke konkurransekraften og utviklingsevnen både i næringslivet og kommunen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fjerne egenandelen og minimumsgrensen for utbetaling i kompensasjonsordningen.
2. Stortinget ber regjeringen utvide definisjonen av faste kostnader for å sikre at flere bedrifter kommer inn under kompensasjonsordningen og med det unngår nedleggelser av arbeidsplasser.
3. Stortinget ber regjeringen utvide kompensasjonsordningen ut 2020 for reiselivsbedrifter.
4. Stortinget ber regjeringen fjerne kravet om at enkeltpersonforetak må være hovedinntektskilde for at man skal få støtte gjennom kompensasjonsordningen.
5. Stortinget ber regjeringen vurdere særskilte tiltak for å nå fram til nystartede bedrifter som faller utenfor dagens kompensasjonsordning.
6. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke bevilgningene til regional- og distriktsutvikling (kap. 553 i statsbudsjettet) og opprette nye poster til fylkeskommunale og kommunale koronakrisefond som skal bidra til omstillingsarbeid og næringsutvikling, særlig med henblikk på kommuner som er særskilt rammet av krisen og har et ensidig og sårbart næringsgrunnlag.

30. april 2020

Audun Lysbakken

Arne Nævra

Torgeir Knag Fylkesnes

Karin Andersen

Kari Elisabeth Kaski

Lars Haltbrekken